

terne. Men jeg er bange for, at jeg ikke er tilstrækkelig sagkyndig til at udtale mig derom. Jeg vil kun sige een Ting. Jeg har det Indtryk, at vi have et ret kraftigt Enevælde inden for vor Statsbanedrift. Enevælde har jo i Historien vist sig at kunne være god, naar man er saa heldig at have en ualmindelig fremragende Konge. Men for det første gaar det i Reglen saaledes, at selv de mest udmærkede enevældige Konger i Løbet af deres Regeringstid tillægge sig visse Vaner, som ikke ere heldige for Riget, og dernæst er det ikke altid let at finde de mest udmærkede Konger. Derfor er man i Politikken kommen bort fra Enevælden og hen til at fordele Ansvaret. Jeg kan ikke tro andet, end at i den Stat i Staten, som hedder Statsbanedriften, vil det ogsaa være overmaade heldigt at komme bort fra Enevælden og til at fordele Ansvaret, og saa helst samtidig komme bort fra Centralisationen. En centraliseret Styrelse har altid en Tilbøjelighed til, naar den er saa stor som Statsbanernes Styrelse, at blive en Styrelse ved Hjælp af Skemaer og Papir. Den kan ikke godt blive andet, thi der kan ikke blive noget personligt Samarbejde mellem det Sted, hvor Ledelsen ligger, og det Sted, hvor Arbejdet skal gøres. Mellem de to Steder hober der sig Masser af Skemaer og Papir, men hvor dette skal gøre Udslaget, vil der ogsaa blive en skematisk og doktrinær Styrelse, og den har alle Dage vist sig at være den dyreste af alle Slags Styrelser.

Naar jeg kortelig skal rekapitulere, hvad jeg ønsker i denne Sag, vil jeg sige, at jeg for saa vidt kan slutte mig til Forslaget og til den ærede Minister, som jeg kan gaa med til for denne Gang at nøjes med, at vi sætte 2 Millioner som Grænse for det Udbytte, vi skulle have af Takstforhøjelsen, men jeg ønsker absolut ingen Forhøjelse for Rejser under 30 Kilometer; og for det Tab, der lides derved, ønsker jeg Erstatning ved en yderligere Forhøjelse af Taksterne paa de lange Rejser, — den behøver kun at være ringe, for at opveje de 100,000 Kr., der tabes — samt Forhøjelse af Betalingen for Abonnementskortene. Der er jo foreslaaet 25 pCt., og selv om jeg ikke hører til dem,

der ville have dem skruet allerhøjest op, mener jeg dog, at man kan gaa ind paa en gennemgaaende Forhøjelse af 33 pCt. Maa jeg sluttelig udtale det Haab, at saavel den højtærede Minister som Rigsdagen ville følge Statsbanerne med det aarvaagne Øje, som Kærligheden giver. Jeg har talt om, at der ligger en Skat skjult i disse Statsbaner. Naar vi faa rigtige Bestemmelser, naar de ledes rigtig, ligger der saa store Summer der, at vi deraf ville kunne faa Hjælp til at gennemføre mange nyttige Réformer. Jeg vil tillade mig at udtale det Haab, at det maa lykkes det Ministerium, vi nu have, at mønte det Guld ud, der ligger i Barrer gemt i denne Sag.

Hammerich: Ligesom andre ærede Medlemmer kan jeg slutte mig til de foreslaaede Takstforhøjelser, og jeg gør det med særlig god Samvittighed, fordi jeg er mig bevidst, at da vi for 5—6 Aar siden gik til de ganske urimelige Takster, vi i disse Aar have arbejdet under, modsatte jeg mig efter Evne dette. Jeg fandt allerede de Takster, som Regeringen den Gang foreslog, at være absolut for lave, og jeg fandt det endmere urigtigt, at Rigsdagen yderligere formindskede dem. Det, der nu er Tale om, er i det hele og store ikke andet end paa enkelte Punkter at gaa op til det, som Regeringen den Gang foreslog, medens man paa andre Punkter bliver staaende ved de meget lave Takster. Naar jeg skal angive den Grundbetragtning, hvorfor jeg finder dem for lave, falder det lidt sammen med Hovedpunktet i, hvad den sidste ærede Taler udtalte. Jeg mener som han, at vi med god Ret kan forlange ikke blot Dækning af Udgifterne ved vore Jernbaners Drift, men ogsaa saa meget Forrentning af Kapitalen, som det er muligt at faa med de Forhold, hvorunder vore Baner maa arbejde. Der er her en stor Forskel fra Portotaksterne. Forlanger man en særlig Indtægt for Statskassen af Postportoer, kommer man ganske sikkert ind paa en indirekte Beskatning af tvivlsom Berettigelse; der er ikke i Postvæsenet anbragt større Værdier, der skulle forrentes, og der er altsaa ikke Grund til at forlange